

Sygn . akt I C 1230/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Paszczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2017r.

sprawy

z powództwa **E. G. (1) (PESEL (...)) i J. G. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **Polskiemu Biuru Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z/s w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z/s w W. na rzecz:

a. powódki E. G. (1) kwotę 15.500,00zł (piętnaście tysięcy pięćset złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami, z tym że od dnia 1 stycznia 2016r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości nie przekraczającej w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 23 maja 2013r. do dnia zapłaty,

b. powoda J. G. kwotę 7.000,00zł (siedem tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami, z tym że od dnia 1 stycznia 2016r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości nie przekraczającej w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi:

– od kwoty 3.500,00zł (trzy tysiące pięćset złotych 00/100) od dnia 24 maja 2013r. do dnia zapłaty,

– od kwoty 3.500,00zł (trzy tysiące pięćset złotych 00/100) od dnia 7 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,

1. oddala powództwo powoda J. G. w pozostałej części,

2. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych:

a. od powoda J. G. kwotę 125,01zł (sto dwadzieścia pięć złotych 01/100) tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu i kwotę 723,62zł (siedemset dwadzieścia trzy złote 62/100) tytułem części nieuiszczonych wydatków,

b. od Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z/s w W. kwotę 824,99zł (osiemset dwadzieścia cztery złote 99/100) tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu i kwotę 2.282,06zł (dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt dwa złote 06/100) tytułem części nieuiszczonych wydatków,

1. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z/s w W. na rzecz:

a. powódki E. G. (1) kwotę 2.717,00zł (dwa tysiące siedemset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,00zł (dwa tysiące czterysta złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

b. powoda J. G. kwotę 193,13zł (sto dziewięćdziesiąt trzy złote 13/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1230/15

UZASADNIENIE

W dniu 22 maja 2015r. powodowie E. G. (1) i J. G. skierowali do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. kwot na rzecz powódki E. G. (1) 15.000zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 23 maja 2013r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powoda J. G. kwot 3.500zł i 10.000zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi odpowiednio od wskazanych wartości od dnia 23 maja 2013r. i od dnia 7 stycznia 2015r. do dnia zapłaty, a ponadto ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za wszelkie skutki zdarzenia z dnia 26 czerwca 2012r. oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że w dniu 26 czerwca 2012r. w miejscowości O. miało miejsce zdarzenie komunikacyjne, w trakcie którego kierujący samochodem m-ki N. (...) o nr rej. (...) wykonując manewr wyprzedzania poprzedzającego go pojazdu nie upewnił się co do możliwości bezpiecznego wykonania tego manewru, w wyniku czego nie ustąpił pierwszeństwa wyprzedzającemu go samochodowi F. (...) o nr rej. (...) doprowadzając do zderzenia, w następstwie którego przemieścił się i uderzył w bok jadącego w tym samym kierunku samochodu m-ki P. o nr rej. (...). W wyniku tego wypadku powodowie jako pasażerowie samochodu N. (...) doznali obrażeń ciała w postaci: E. G. (1) złamania łopatki lewej, złamania kostki bocznej lewej, rany palca III kończyny górnej lewej, rany przedramienia lewego oraz stresu pourazowego, natomiast J. G. słuczenia całego ciała, urazu kręgosłupa szyjnego oraz obluźnienia endoprotezy stawu biodrowego. Powódka E. G. (1) była hospitalizowana. Powodowie podnieśli, że przeszli proces leczenia i rehabilitacji, ale nadal odczuwają skutki fizyczne i psychiczne urazów, których doznali w wyniku wypadku komunikacyjnego

Powodowie dokonali zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego. W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie likwidacyjne w ramach którego przyznał zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę powódce E. G. (1) w wysokości 14.500zł, a powodowi J. G. w wysokości 1.500zł oraz na rzecz powódki E. G. (1) kwotę 882,00zł tytułem odszkodowania pieniężnego.

Postanowieniem z dnia 26 maja 2015r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 1230/15 zwolnił w części powodów od kosztów sądowych powódkę E. G. (1) ponad kwotę 300zł i powoda J. G. ponad kwotę 200zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany wskazał, iż do daty wytoczenia powództwa przyznał i wypłacił powodom kwoty pieniężne tytułem zadośćuczynienia oraz zwrotu kosztów opieki, a wskazane kwoty pieniężne wypłacone tytułem zadośćuczynienia są adekwatne do doznanych przez powodów krzywd związanych ze zdarzeniem drogowym.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 26 czerwca 2012r. w miejscowości O. miało miejsce zdarzenie komunikacyjne, w trakcie którego kierujący samochodem m-ki N. (...) o nr rej. (...) wykonując manewr wyprzedzania poprzedzającego go pojazdu nie upewnił się co do możliwości bezpiecznego wykonania tego manewru, w wyniku czego nie ustąpił pierwszeństwa wyprzedzającemu go samochodowi F. (...) o nr rej. (...) doprowadzając do zderzenia, w następstwie którego przemieścił się i uderzył w bok jadącego w tym samym kierunku samochodu m-ki P. o nr rej. (...).

W wyniku zdarzenia powodowie E. G. (1) i J. G. doznali obrażeń i uszkodzenia ciała.

(przesłuchanie powódki E. G. (1) k. 235-235v 00:05:32-00:19:41, przesłuchanie powoda J. G. k. 235v-236 00:19:41-00:33:37)

Powód J. G. przed zdarzeniem w dniu 11 maja 2006r. przeszedł zabieg operacyjny totalnej plastyki stawu biodrowego przy użyciu endoprotezy bezcementowej typu PresFit.

(karta informacyjna leczenia szpitalnego powoda J. G. k. 36)

Powódka E. G. (1) po zdarzeniu była diagnozowana na Oddziale Ratunkowym w Wojewódzkim Szpitalu (...) w K..

W wyniku zdarzenia u powódki E. G. (1) rozpoznano złamanie lewej łopatki, złamanie wieloodłamowe kostki bocznej lewego stawu skokowego, rany palca III ręki lewej i rany przedramienia lewego.

Odcinek szyjny i lędźwiowy kręgosłupa powódki E. G. (1) pozostaje w prawidłowym zakresie w obszarze zgięcia, wyprost, rotacji w lewo i prawo, nachylenia w lewo i prawo. Staw barkowy lewy pozostaje w zakresie odwiedzenia w skali 0-110 (norma 0-180), przywiedzenia 0-30 (norma 0-20/40), zgięcia 0-110 (norma 0-150), prostowania 0-30 (norma 0-40), rotacji wewnętrznej 0-60 (norma 0-95) i rotacji zewnętrznej 0-20 (norma 0-40). Na stawie ręki lewej powódka posiada niewielką bliznę pourazową palca III z przewagą pigmentacji skóry oraz ograniczeniem ruchów palca III niewielkiego stopnia, tj. o 20% w stosunku do normy. Skóra na przedramieniu powódki jest bez widocznych blizn, które wygoiły się z przewagą pigmentacji skóry. Lewy staw skokowy powódki pozostaje w zakresie zgięcia grzbietowego 0-10 (norma 0-20), zgięcia podszwowego 0-20 (norma 0-40), supinacji 0-15 (norma 0-30), pronacji 0-45 (norma 0-60). Powódka chodzi samodzielnie, wydolnie.

W wyniku doznanego zdarzenia powódka E. G. (1) doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości: za złamanie lewej łopatki 10%, za złamanie wieloodłamowe kostki bocznej lewego stawu skokowego 15%, za ranę palca III ręki lewej 2% i za rany przedramienia lewego 0%.

Opisane obrażenia pozostają w bezpośrednim związku przyczynowym ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r.

W wyniku zdarzenia z dnia 26 czerwca 2012r. u powoda J. G. rozpoznano uraz kręgosłupa szyjnego oraz podejrzenie obluźnienia endoprotezy stawu biodrowego.

Odcinek szyjny kręgosłupa powoda J. G. pozostaje w zakresie zgięcia 0-40 (norma od 40 stopni), wyprost 0-40 (norma od 40 stopni), rotacji w lewo 0-30 (norma od 60 stopni), rotacji w prawo 0-30 (norma od 60 stopni), nachylenia w prawo 0-30 (norma od 40 stopni), nachylenia w lewo 0-30 (norma od 40 stopni)., wyprost, rotacji w lewo i prawo, nachylenia w lewo i prawo, natomiast odcinek lędźwiowy kręgosłupa pozostaje w zakresie rotacji w prawo 0-45 (zakres prawidłowy 0-50), rotacji w lewo 0-45 (zakres prawidłowy 0-50), nachylenia bocznego w prawo 0-30 (zakres prawidłowy 0-30), nachylenia bocznego w lewo 0-30 (zakres prawidłowy 0-30). Stawy biodrowe wykazują odstępstwo od normy w zakresie zgięcia 0-110 (norma 0-130) oraz rotacji wewnętrznej i zewnętrznej 0-20 (norma odpowiednio 0-40 i 0-30). Powód chodzi w asekuracji 1 kuli łokciowej.

W wyniku doznanego zdarzenia powód J. G. doznał urazu skrętnego kręgosłupa szyjnego, co stanowi uszczerbek procentowy w wysokości 5%.

Opisane obrażenie pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z dnia 26 czerwca 2012r. W wyniku tego wypadku komunikacyjnego nie doszło natomiast u powoda do obluźnienia endoprotezy lewego stawu biodrowego.

Powodowie konsultowali się u specjalistów psychiatry i psychologa.

W związku ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r. u powódki E. G. (1) wystąpiły zaburzenia stresowe pourazowe, których objawy występowały w umiarkowanym nasileniu przez okres około 6 miesięcy. Zdarzenie to powodowało u

powódki długotrwały uszczerbek na zdrowiu w umiarkowanym nasileniu przez około 6 miesięcy, a po tym okresie nasilenie to zmniejszyło się do nieznacznego. Zaburzenia występujące u powódki ograniczyły jej aktywność życiową jedynie w nieznacznym stopniu. Powódka nadal wymaga leczenia psychiatrycznego, jednak nie jest to związane bezpośrednio z wypadkiem z dnia 26 czerwca 2012r., a jest wynikiem sytuacji domowej oraz rozwijających się cech organicznego uszkodzenia (...) związanego z chorobami somatycznymi.

W związku ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r. u powoda J. G. wystąpiły nieznaczone nasilone zaburzenia adaptacyjne. Zdarzenie to nie spowodowało u powoda trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym. W chwili obecnej u powoda obserwuje się nieznaczone zaburzenia adaptacyjne będące wynikiem sytuacji domowej oraz cechy organicznego uszkodzenia (...). Obecne zaburzenia, dolegliwości oraz wynikające z nich objawy i potrzeba leczenia powoda nie pozostają w związku przyczynowo – skutkowym ze zdarzeniem z dnia 26 czerwca 2012r.

U powódki E. G. (1) nie stwierdza się żadnych odchyień od normy w badaniu laryngologicznym.

Powód J. G. posiada ubytek słuchu typu czuciowo – nerwowego ucha prawego w zakresie częstotliwości mowy od 50 do 70dB, co wiąże się z uszkodzeniem nerwu słuchowego prawego. Uszkodzenie nerwu słuchowego nie pozostaje w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 26 czerwca 2012r.

Powodowie po zdarzeniu wymagali pomocy osób trzecich, dotyczyło to w szczególności powódki E. G. (1). Pomoc obejmowała wsparcia przy wszelkich czynności życia codziennego, czynnościach higienicznych, przemieszczaniu się, w tym na konsultacje medyczne i zabiegi. Taką opiekę zapewniała rodzicom przede wszystkim ich córka I. Z. oraz brat powódki K. K..

W chwili obecnej powodowie nadal odczuwają dyskomfort powypadkowy. Powódka E. G. (1) ma bóle całej kończyny dolnej lewej i lewej łopatki oraz barku, a także bóle i ograniczenia ruchów palca III lewej ręki i lewego barku. Powódka E. G. (1) jest leworęczna. Powód J. G. ma bóle kręgosłupa lędźwiowego i bioder.

(karta leczenia w szpitalnym oddziale ratunkowym k. 10, historia choroby powódki E. G. (1) k. 11-35, 165, historia choroby powoda J. G. k. 37-43, 47-62, 174-175, 176, 177, skierowanie k. 44, badanie słuchu k. 45-46, opinia psychiatryczna k. 133-138, 139-144, dokumentacja medyczna k. 145, opinia biegłego ortopedy traumatologa k. 160-164, 168-173, 187, 198-199, opinia z zakresu otolaryngologii k. 208-209, 210-211, zeznania świadka I. Z. k. 125-125v, zeznania świadka K. K. k. 12v-126, przesłuchanie powódki E. G. (1) k. 235-235v 00:05:32-00:19:41, przesłuchanie powoda J. G. k. 235v-236 00:19:41-00:33:37)

Powodowie dokonali zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody na osobie i mieniu w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów. Postępowania szkodowe zostały zarejestrowane pod numerami (...) i (...).

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach którego w dniu 23 maja 2013r. przyznał powódce E. G. (1) zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę w wysokości 14.500zł oraz kwotę 832,00zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, natomiast powodowi kwotę 1.500zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę.

(wniosek k. 63-66, 67-69, 72-73, 74-75, decyzja k. 70, 71, 76-77, 78)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinie sporządzone przez biegłych, psychiatrę, ortopeda – traumatologa i otolaryngologa albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegli w poszczególnych opiniach udzielili odpowiedzi na wszystkie postawione w tezach dowodowych pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegli przedstawili metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparli. Wnioski końcowe każdej z opinii są związane i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne

i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłych badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 436 § 1 kc odpowiedzialność przewidzianą w art. 435 kc ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny.

Na podstawie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2016.2060 – j.t. ze zm.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

W celu przypisania odpowiedzialności cywilnej posiadaczowi pojazdu – musi zaistnieć adekwatny związek przyczynowy łączący ruch pojazdu ze szkodą (art. 361 § 1 kc).

Opisana w cyt. powyżej przepisach odpowiedzialność jest to odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, która oparta jest na założeniu, że sam ruch mechanicznego środka komunikacji stwarza zwiększone ryzyko dla otoczenia, niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody, niezależnie od działania lub zaniechania podmiotu prowadzącego taki pojazd.

Odpowiedzialność taką uchylają jedynie okoliczności egzoneracyjne. Posiadacz pojazdu może się uwolnić od odpowiedzialności wyłącznie przez wykazanie, że szkoda powstała na skutek: siły wyższej, wyłącznej winy poszkodowanego, wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą posiadacz nie ponosi odpowiedzialności.

Wina poszkodowanego zachodzi wówczas, gdy można mu postawić zarzut niedokładania należytej staranności wymaganej od osoby rozsądnej w konkretnych okolicznościach. Wyłącza ona odpowiedzialność, gdy jako jedyna, w świetle wskazań nauki i doświadczenia życiowego, jest na tyle poważna, że może być uwzględniana, pochłaniając przy tym inne poboczne okoliczności.

Odpowiedzialność posiadacza pojazdu wykluczona jest także w sytuacji wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą ten nie ponosi odpowiedzialności. Wyłączenie odpowiedzialności z tytułu ryzyka z art. 436 § 1 kc następuje nie tylko wówczas, gdy szkoda nastąpiła wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, lecz także wtedy, gdy szkoda jest wyłącznie następstwem zawinionych działań (zaniechań) poszkodowanego i osoby trzeciej (tak SN w wyr. z dnia 6 lipca 1973r. w sprawie o sygn. akt II CR 156/73, opubl. OSPiKA 1974, Nr 5, poz. 85).

Dla przypisania odpowiedzialności samoistnego posiadacza mechanicznego środka komunikacji, którego odpowiedzialność konstruowana jest na zasadzie ryzyka, zbędne jest rozważanie, czy można mu przypisać zawinienie lub bezprawne zaniechania (tak SN w wyr. z 19 czerwca 2001r., II UKN 424/00, opubl. OSN 2003, Nr 6, poz. 155, oraz w wyr. z 14 lutego 2002r., I PKN 853/00, opubl. OSN 2002, Nr 18, poz. 4) – por. E. G., P. M. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 7, W. 2016.

Jak już wskazano dla ustalenia odpowiedzialności za szkodę niematerialną warunkiem koniecznym jest istnienie adekwatnego związku przyczynowego między krzywdą a zdarzeniem ją wyrządzającym albowiem rolą oraz istotą związku przyczynowego jako przesłanki roszczenia o zadośćuczynienie jest ocena, czy doznana szkoda niemajątkowa może być normalnym skutkiem zdarzenia szkodzącego, przy czym stopień natężenia doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość ujemnych przeżyć, a także ich intensywność, stanowi tylko przesłankę określającą wysokość

zadośćuczynienia, a nie przesłankę zasadności samego roszczenia z tego tytułu, przy przyjęciu, że treść art. 445 § 1 kc oraz art. 448 kc stanowią *lex specialis* w stosunku do art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1184/13, opubl. LEX nr 1454546, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 175/14, opubl. LEX nr 1489037, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 12 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 8/14, opubl. LEX nr 1500753, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 12 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1193/13, opubl. LEX nr 1451641.

Zadośćuczynienie pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, czyli jego rolą jest wynagrodzenie krzywdy (szkody niemajątkowej) rozumianej jako cierpienie fizyczne (ból i innego rodzaju dolegliwości) i psychiczne (ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała lub rozstrojem zdrowia), aby przynajmniej w ten sposób częściowo przywrócić równowagę zachwianą w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego. Okoliczność powyższa powoduje, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje w pierwszym rzędzie rozmiar i natężenie doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych i ujemnych doznań psychicznych, ich intensywność, nieodwracalność negatywnych skutków zdrowotnych, np. stopień i trwałość kalectwa, w tym potrzeby stałej rehabilitacji, zażywania środków farmakologicznych, utrata perspektyw na przyszłość, konieczność korzystania z opieki osób trzecich, poczucie wykluczenia i nieprzydatności społecznej, a ponadto prognozy na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) oraz towarzyszące jej poczucie bezradności powodowanej koniecznością korzystania z opieki innych osób oraz nieprzydatności społecznej, a także wiek poszkodowanego, konieczność zmiany zatrudnienia, niemożność wykonywania zawodu, uprawiania sportów, pracy twórczej lub artystycznej, utratę kontaktów towarzyskich, zmianę trybu życia, przyzwyczajzeń, czy też sposobu spędzania wolnego czasu.

Zmierzenie rozmiaru doznanej krzywdy nie jest możliwe, gdyż krzywda stanowi subiektywne przeżycie danej osoby. Niezbędne jest wszakże odniesienie wysokości żądanej kwoty do konkretnych, obiektywnych okoliczności faktycznych w danej sprawie, a nie do subiektywnego poczucia krzywdy osoby uprawnionej.

Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne i fizyczne. Zadośćuczynienie przyznawane jest jednorazowo, zatem musi rekompensować całą krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych już doznanych jak i tych, które w związku z doznaniem uszkodzeniem ciała wystąpią w przyszłości jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego, a także prognozę na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 5 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1670/13, opubl. LEX nr 1509116, wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 27 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1622/13, opubl. LEX nr 1563513, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 615/14, opubl. LEX nr 1587268, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 6 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 457/14, opubl. LEX nr 1554625, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 5 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 936/13, opubl. LEX nr 1439218, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1593/13, opubl. LEX nr 1480479, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 829/13, opubl. LEX nr 1416140, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 15 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 755/13, opubl. LEX nr 1454457

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż pomiędzy zdarzeniem i powstałą u powodów szkodą niemajątkową u powódki E. G. (1) w postaci złamania lewej łopatki, złamania wieloodłamowego kostki bocznej lewego stawu skokowego, rany palca III ręki lewej i rany przedramienia lewego, a u powoda J. G. w postaci urazu kręgosłupa szyjnego istnieje adekwatny związek przyczynowy, który nie pozostaje w jakiegokolwiek zależności z istniejącymi u nich w tym zakresie schorzeniami samoistnym bądź też innymi dolegliwościami, a ocena zdiagnozowanych u powodów schorzeń powypadkowych, ich rodzaj, charakter, rozmiar, jakość, intensywność i czas trwania, wpływ na funkcjonowanie w życiu osobistym i zawodowym oraz starania o odwrócenie ujemnych następstw oceniane przez pryzmat kwantyfikatorów decydujących o wysokości zadośćuczynienia wskazują, iż przyznane przez Sąd kwoty zadośćuczynienia, których rozmiar oszacowano przy określonych przez biegłych rodzaju, charakteru i rozmiarów cierpień fizycznych i psychicznych powodów, a także

procentowej wartości uszczerbku na zdrowiu powodów, przy uwzględnieniu przysporzeń uzyskanych w rezultacie postępowania szkodowego, nie są rażąco niskie i nadmiernie wygórowane.

Odczucie krzywdy jest pojęciem subiektywnym i niewymiernym, jednak określając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się przesłankami obiektywnymi, biorąc pod uwagę szeroko rozumiane cierpienia fizyczne i psychiczne poszkodowanych, w tym skutki jakie zdarzenie wywarło na organizmach powodów, w ograniczeniach w życiu codziennym, planach życiowych, w sferze zawodowej, możliwości funkcjonowania w rodzinie i w dotychczasowym środowisku. Przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia oznacza przyznanie takiej kwoty, która rozsądnie oceniana da się określić jako godziwa w realiach danej sprawy. Skutkiem tej oceny winno zaś być zasądzenie zadośćuczynienia, które wystarcza do złagodzenia doznanych cierpień, a zarazem nie premiuje osób o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujących intensywniej na sytuacje traumatyczne lub też nie prowadzi do pokrzywdzenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje.

Odszkodowanie wypłacone powodom w ramach postępowania szkodowego Sąd wziął pod uwagę przy określaniu wysokości zadośćuczynienia, co nie jest jednak jednoznaczne z mechanicznym zmniejszeniem sum zadośćuczynienia o kwoty tego odszkodowania, a ich wysokość oceniana łącznie przedstawia realną, ekonomicznie odczuwalną wartość.

Kwota zadośćuczynienia nie może stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego. Zadośćuczynienie powinno być bowiem zarazem środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiarów krzywdy, winna ona uwzględniać aktualne warunki i przeciwną stopę życiową społeczności, w której przebywa pokrzywdzony, przy czym rozmiar szkody niemajątkowej, ustala się, uwzględniając moment wyrokowania. – por. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 667/12, opubl. LEX nr 1391106, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 974/12, opubl. LEX nr 1362966, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 940/13, opubl. LEX nr 1466803, wyrok SN z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt II CSK 595/13, opubl. (...) nr (...).

Jak już wskazano na wysokość przyznanych rekompensat miały decydujący wpływ ocena stanów zdrowia i perspektyw w sferze tego dobra osobistego dokonana przez biegłych psychiatrę, ortopedę – traumatologa i otolaryngologa.

Jednocześnie pozwany zaniechał wskazania dowodów, których przeprowadzenie mogłoby zmienić i zmniejszyć obraz doznanych przez powodów cierpień fizycznych i psychicznych.

Obowiązkiem stron postępowania było w ramach procesu przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzą roszczenia (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność ich twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Niezasadne są w ocenie Sądu żądania powodów ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości.

Roszczenie o naprawienie szkody - jak każde roszczenie majątkowe - charakteryzuje się określoną trwałością w czasie, ograniczoną jedynie terminem przedawnienia (por. art. 117 § 1 kc). Ustalenie odpowiedzialności sprawcy za szkodę przyszlą z reguły ma zapobiec przedawnieniu roszczenia oraz ma na celu wyeliminowanie lub przynajmniej złagodzenie trudności dowodowych mogących wystąpić z kolejnym procesie odszkodowawczym z uwagi na upływ czasu pomiędzy wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę, a dochodzeniem jej naprawienia.

Po wprowadzeniu w życie art. 442¹ kc powodowie nie mają interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości, ze względu na zawartą tam regulację, która eliminuje niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta się ujawniła, przy czym powodowie w ramach istniejącego postępowania w żaden sposób nie wykazali, iż przy uwzględnieniu ujemnych następstw przedmiotowego zdarzenia mogą posiadać w przyszłości trudności dowodowe w ewentualnym przyszłym procesie, powodowanych upływem czasu między wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę a dochodzeniem jej naprawienia.

W przypadku wystąpienia „nowej” szkody pozostającej w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym poszkodowany będzie mógł w terminie 3 lat od powzięcia wiadomości o jej wystąpieniu dochodzić jej naprawienia na drodze sądowej (art. 442¹ § 3 kc), dlatego jeśli powodom przysługuje roszczenie o zasądzenie świadczenia, to brak jest interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 4 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1508/13, opubl. LEX nr 1540871, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 14 maja 2008r. w sprawie o sygn. akt I ACa 192/08, opubl. OSAB 2008/2-3/3.

Sąd miał również na względzie treść opinii sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania.

W tym miejscu należy wskazać, iż Sąd orzekając o braku przesłanek do ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości odniósł swoje rozstrzygnięcie w stosunku do obu powodów, a nie tylko J. G., co nie znalazło precyzyjnego zapisu w sentencji wyroku.

Powyzsza niedokładność może być konwalidowana jedynie w trybie art. 351 § 1 kpc.

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki. W razie wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 kc, wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 18 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 1150/12, opubl. LEX nr 1314923, wyrok SN z dnia 8 lutego 2012r. w sprawie o sygn. akt V CSK 57/11, opubl. LEX nr 1147804.

Wymagalne roszczenie o zadośćuczynienie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 15 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 77/14, opubl. LEX nr 1506727.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 kc oraz o znowelizowaną na podstawie art. 2 pkt 1 lit. a i art. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 9 października 2015r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1830) treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc i art. 359 § 1 i 2 - 2³ kc.

Odsetki na podstawie art. 481 kc należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub art. 455 kc. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 kc albowiem orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, nie zaś konstytutywnego. W świetle art. 455 kc roszczenie o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne - w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia - staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 203/13, opubl. LEX nr 1396899, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia

27 marca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 807/12, opubl. LEX nr 1306007, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 459/13, opubl. LEX nr 1416095.

Sąd miał przy tym również na względzie treść art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2016.2060 – j.t. ze zm.), gdyż powołany przepis nakłada na ubezpieczyciela obowiązek spełnienia świadczenia najdalej 30. dnia od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Ustanawiając krótki termin spełnienia świadczenia ustawodawca wskazał na konieczność szybkiej i efektywnej likwidacji szkody ubezpieczeniowej. Po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku Fundusz - jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców (art. 355 § 2 kc) - obowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody – por. wyrok s.apel. we Wrocławiu z dnia 14 czerwca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 539/13, opubl. LEX nr 1369453, wyrok SN z dnia 16 grudnia 2011r. w sprawie o sygn. akt V CSK 38/11, opubl. LEX nr 1129170, por. wyrok s.apel. w Poznaniu z dnia 27 czerwca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 494/13 LEX nr 1353802.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 100 kpc i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 13.490 – j.t.) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804 ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 12.1282 – j.t. ze zm.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2016.623 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.